

ชื่อเรื่อง	การจัดการความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกเซเลอรี่บนพื้นที่สูง
ผู้เขียน	นายธนากาญจน์ ชุ่มสวน
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนากุณิสังคมอย่างยั่งยืน
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฎิภาณ สุทธิกุลบุตร

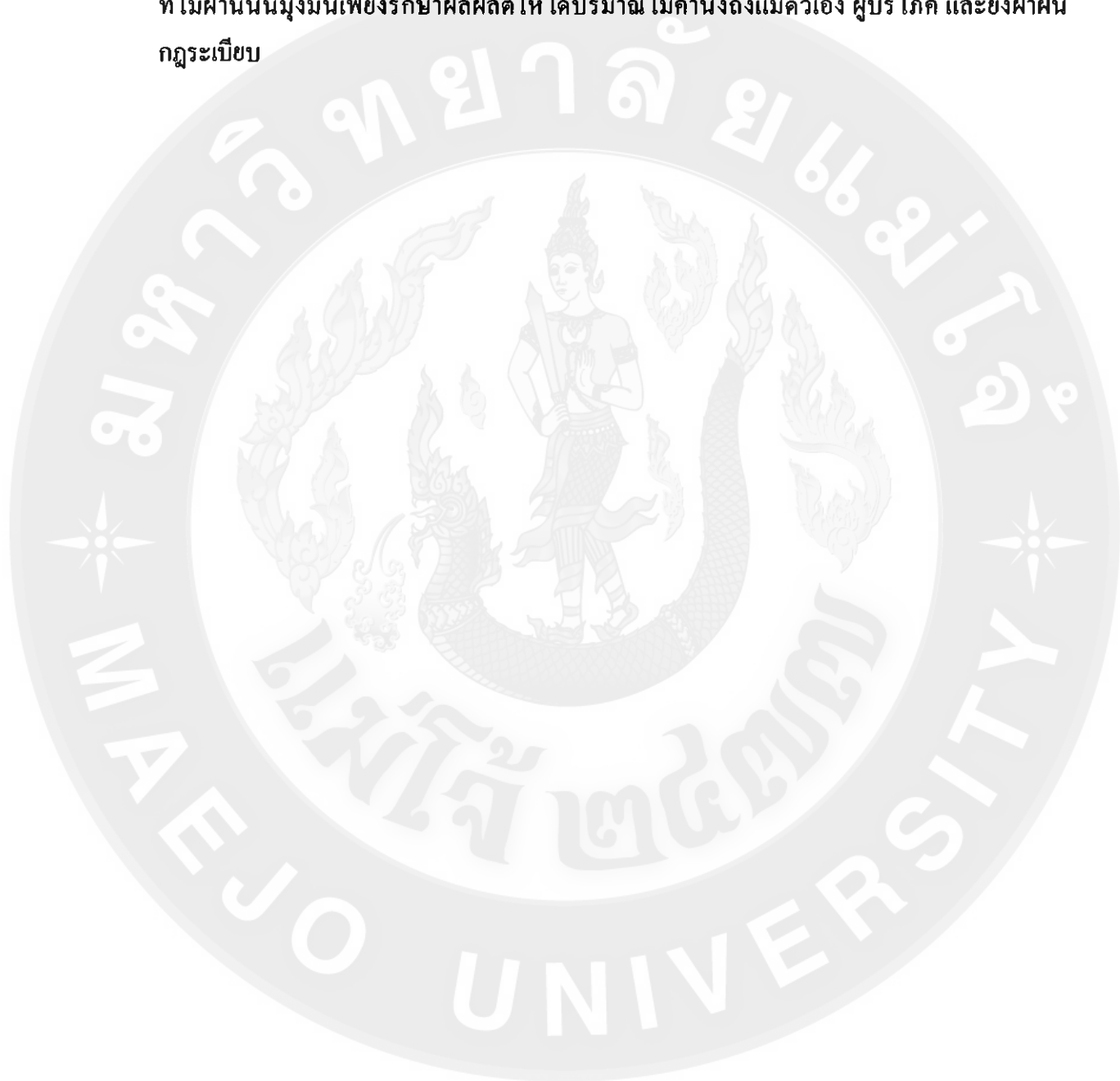
บทคัดย่อ

การศึกษา การจัดการความรู้การปลูกเซเลอรี่ของเกษตรกรบนพื้นที่สูง ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อที่จะได้เข้าใจถึงการจัดการความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกเซเลอรี่ ภายใต้บริบทของพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋นหลวง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยร่วมดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้ ได้แก่ เรื่องเล่าแห่งความสำเร็จ ตารางแห่งอิสรภาพ ธารปัญญา และบันไดแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ปัญหาของการจัดการเรียนรู้ร่วมกับเกษตรกร คือ ต้องการปลูกเซเลอรี่ที่ปลอดภัย ได้มาตรฐานทั้งปริมาณและคุณภาพ ของแบบมูลนิธิโครงการหลวง ผลการศึกษาเรื่องเล่าวิธีการปลูกเซเลอรี่ของเกษตรกร พบว่า การเรียนรู้การผลิตเซเลอรี่มาจาก 3 แหล่งความรู้ คือ 1) เรียนรู้ผ่านกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม 2) เรียนรู้ผ่านเครือข่าย เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง 3) เรียนรู้ผ่านผ่านเกษตรกรรายอื่น ๆ ผลได้ประสบความสำเร็จ วิธีการปลูกเซเลอรี่มี 7 ขั้นตอน มีดังนี้ การเพาะกล้า การเตรียมดิน การให้น้ำ การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเก็บเกี่ยวและคุณภาพผลผลิต พบแบบปฏิบัติที่ดีของเกษตรกร 2 ราย จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ การเตรียมดิน การให้น้ำ และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ผลการจัดการความรู้การผลิตเซเลอรี่ของเกษตรกรอย่างมีส่วนร่วม 1) เกษตรกรสามารถยกระดับความรู้ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มมีการปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติ 2 ขั้นตอนคือการเพาะกล้า และการเก็บเกี่ยว กิจกรรมในกลุ่มมีเกษตรกรที่ไปศึกษาและนำไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง และมีเกษตรกรที่ไปศึกษา แต่ไม่นำมาปฏิบัติในแปลงของตนเอง เมื่อเกษตรกรผ่านกิจกรรมแปลงทดสอบและสาธิต ได้นำวิธีการไปปรับเปลี่ยนการปฏิบัติในแปลงปลูก โดยเฉพาะวิธีการให้น้ำ เกษตรกรเรียนรู้คุณภาพผลผลิตเซเลอรี่ต้องมีความสด สะอาด และปลอดภัยจากสารเคมี 2) เกษตรกรยกระดับความรู้จากภายนอกโดยศึกษาดูงานและฝึกอบรม พบว่าเกษตรกรปรับปรุงวิธีการปฏิบัติเดิมที่ไม่มีการป้องกันตนเองจากการใช้สารเคมีในปัจจุบันเห็นผลกระทบการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ผิดวิธี มีผลต่อสุขภาพร่างกายและสภาพแวดล้อม เรียนรู้วิธีการป้องกันกำจัดแมลงวันหนอนขอนใบ ด้วยวิธีกลควบคู่กับการใช้สารเคมี มีความมั่นใจในการปรับเปลี่ยนวิธีการเพาะกล้า

มีจำนวนเกษตรกร 5 รายที่ผ่านการประเมิน โดยข้อคุณธรรม คำนึงผู้บริโภคนที่จะได้รับสารพิษตกค้างหากตัวเองใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงที่ไม่อยู่ในการควบคุมและคงรักษาความซื่อสัตย์ต่อตัวเองและองค์กรที่ช่วยเหลือด้วยการอยู่ในกฎและระเบียบ ส่วนเกษตรกร 5 รายที่ไม่ผ่านนั้นมุ่งมั่นเพียงรักษาผลผลิตให้ได้ปริมาณไม่คำนึงถึงแม้ตัวเอง ผู้บริโภค และยังฝ่าฝืนกฎระเบียบ

Title	Knowledge Management of Celery Growers in Highland
Author	Mr. Thanakan Chumpuan
Degree of	Master of Science in Geosocial Sustainable Development
Advisory Committee Chairperson	Assistant Professor Dr. Patipan Suttikulabut

ABSTRACT

This study aimed to understand the knowledge management of farmers growing celery under the context of Pae Poonluang Royal Project Center area, Wiangpapao district, Chiangrai province. The researcher had participated systematically in knowledge exchange and learning. Research tools used for the learning facilitation included: the story of success, the table of freedom, the wisdom stream, and the ladder of learning exchange.

The problem of the learning facilitation with the farmers was that they needed for growing safe celery meeting the standard of both quantity and quality as set by the Royal Project Foundation. It was found that the learning of celery production was from 3 learning sources: learning through extension workers; learning through parents, siblings, and relatives; and 3) learning through other successful farmers. Findings also showed 7 steps of the celery growing method as follows: 1) seedling culture, 2) soil preparation, 3) fertilizer application, 4) water supply, 5) pest and disease prevention, 6) harvesting, and 7) quality of yields. Good practice was found in two farmers based on 3 aspects: soil preparation, water supply, and pest and disease prevention.

Outcomes of the participatory learning facilitation of the farmers growing celery were: 1) the farmers could elevate their knowledge by knowledge exchange and learning within their groups. There was adaptation of practice methods in two steps: seedling culture and harvesting. Groups activities which the farmers had investigated and applied it to their celery plots, but some did not. After the farmers passing the testing plots and demonstration, they applied these methods to their celery plots; particularly the fertilizer application method. They had learned that their celery must be clean, fresh, and non-toxic and 2) the farmers had elevated

their knowledge through educational tour and training. It was found that the farmers had improved their traditional practice such as self protection due to chemical application. They then realized on impacts of wrong methods of chemical application effecting their health and environment. Besides, they had learned the prevention and elimination of leaf miners together with chemical using. Also, the farmers were confidents in the adaptation of seedling culture.

There were 5 farmers passing the evaluation based on virtue (an awareness of consumer health in the case that the farmers used chemicals, resulting in toxic contamination). Another 5 farmers failed in the evaluation because, they had tried to maintain the expected amount of yields regardless of consumers' health and they had violated rules and regulation.